

Nr. 142 | august 2000

Fire bud på datasikkerhed

Der er brug for sikkerhedskrav til IT-industrien, konkluderer eksperter

Stor koncentration af data kan give sikkerhedsproblemer >

Ekspert anbefaler, at virksomheder underlægges mindstekrav for sikkerheden >

Flere skal lære om færdselsreglerne på nettet >

Danske virksomheder vil gerne være sikre, men skiftende regler skaber problemer >

Et personligt servicekort er den bedste løsning på id-problemet >

Telesektoren er pålagt en række sikkerhedskrav, fordi den leverer ydelser, der er vitale for samfundet. På samme måde bør dataservicevirksomhederne og leverandørerne af adgang til Internettet leve op til minimumskrav for sikkerheden.

Det er anbefalingen fra et ekspertpanel, Teknologirådets sekretariat har bedt om at give sit bud på de mest presserende IT-sikkerhedsproblemer. Panelet peger også på, at afhængigheden af IT er så stor, at nedbrud i meget store virksomheder kan få samfundskonsekvenser. Derfor bør der også opstilles krav til deres sikkerhedsniveau.

Derudover efterlyser panelet en langt mere intensiv indsats for at lære alle - børn og voksne - om "færdselsreglerne" for brug af IT.

Mange forskellige sikkerhedsregler i verden gør det svært for især mindre danske virksomheder at udnytte mulighederne i den ny økonomi, og panelet opfordrer regeringen til at presse på for mere standardisering.

Endelig peger de på et personligt "servicekort", som den bedste løsning på problemet med sikker identifikation på nettet.

Sikkerhed på dagsordenen

Teknologirådet har op til det kommende folketingsår bedt tre af landets førende eksperter i datasikkerhed om at give deres bud på, hvilke IT-sikkerhedsproblemer, regeringen og Folketinget burde kaste sig over i den forestående samling.

De tre panelmedlemmer er:

Preben Andersen, CERT-kordinator ved UNI-C, Erhvervs og Forskning (CERT, *Computer Emergency Response Team*, er et globalt samarbejde om IT-sikkerhed). UNI-C er en statsvirksomhed under Undervisningsministeriet, der leverer IT-løsninger primært til undervisningssektoren. Tidligere leder af Rigspolitets IT-efterforskningsenhed. Tidligere medlem af Regeringens IT-sikkerhedsråd.

Agner Mark, adm. direktør i Dan Net, der lever data-kommunikationsløsninger til kunder i 60 lande.

Dan Net er 100 procent ejet af Tele Danmark. Medlem af Dansk EDI-råds bestyrelse. Tidligere medlem af Regeringens IT-sikkerhedsråd.

Jan Carlsen, adm. direktør i Institut for Datasikkerhed, en informationssikkerhedsvirksomhed under PricewaterhouseCoopers. Jan Carlsen er desuden medlem af Regeringens IT-sikkerhedsråd.

Panelarbejdet er foregået i Teknologirådet 8. august 2000. Diskussionen er samlet og refereret af projektleder Morten Jastrup fra Teknologirådets sekretariat.

Panelet valgte at fokusere på fire områder, hvor der er reelle problemer, der bør løses.

De fire områder er på mange måder så forskellige, at det ikke giver mening at "rangordne" dem. Medlemmerne har dog valgt at nævne koncentrationen

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

af datatrafik hos få virksomheder først, da dette problem vil have vidtrækkende konsekvenser, skulle det værste ske.

Koncentration af opgaver

Indtil for få år siden var brug af IT et internt anliggende for den enkelte virksomhed og institution. Men i de senere år er der opstået en række firmaer, der specialiserer sig i at levere IT-løsninger til andre firmaer. Disse IT-servicefirmaer kan sammen med Internet Service Providers (ISP) hurtigt blive centrale for deres kunders kommunikation.

Panelet ser ingen grund til at betvivle sikkerheden hos de firmaer, der i dag leverer IT-løsninger. Men det er alligevel panelets opfattelse, at disse firmaers koncentration af drifts- og service-opgaver kan blive et alvorligt sikkerhedsproblem.

Firmaerne varetager opgaver for deres kunder, der stiller store krav til både driftssikkerheden og fortroligheden. I den forbindelse er det værd at skele til tele-sektoren. Den er reguleret gennem mange år, fordi de ydelser, den leverer, er af vital betydning for samfundet.

Leverandører af adgang til Internettet og tilhørende ydelser indtager en lignende position. Men disse er ikke i samme grad underlagt sikkerhedskrav.

Panelet anbefaler, at der udarbejdes minimumskrav for sikkerheden for disse firmaer i stil med de krav, der stilles til telesektoren.

Det er også panelets opfattelse, at enkelte firmaer kan blive så store "knudepunkter", at et nedbrud her vil have konsekvenser, der kan mærkes på samfundsplan. Dette gælder ikke blot for de ovennævnte IT-servicefirmaer, men også førende firmaer inden for andre brancher. Den stigende afhængighed af informationsteknologien medfører en risiko for, at et større IT-nedbrud i en af de store "knudepunkt-firmaer", kan lamme dele af samfundet.

Folketingets politikere bør derfor overveje at indføre minimumskrav til IT-sikkerheden for firmaer af betydelig størrelse.

Uskik og naivitet på nettet

På trods af, at der i lang tid har været megen debat om kryptering er det de færreste, der som standard krypterer deres kommunikation. Desværre er dette langt fra det eneste eksempel på, at selv om sikkerhed nok er noget, man taler om, lader de fleste brugere af informationsteknologien det blive ved snakken.

Spilleregler er vitale for ethvert samfund. Vi har en ny generation, der vil leve hele deres liv med Internettet og en række nye teknologier, vi endnu ikke ved noget om. Til gengæld er en stor del af forældregenerationen forholdsvist uvidende om mange af de ting, der foregår på nettet.

Der har altid været forståelsesklofter mellem generationerne, men den unge generation vokser i disse år op med en helt ny verden til deres rådighed, som store dele af forældregenerationen ikke forstår.

Kløften mellem generationerne er større end normalt, derfor er det sværere for forældrene at opdrage deres børn til at bruge den nye teknologi fornuftigt. Skolesystemet har en opgave i at lære børn om de basale "færdselsregler" for elektronisk kommunikation.

Der er behov for, at børn fra tidligt i folkeskolen og gennem hele skolesystemet lærer om nettet, og hvordan det bruges fornuftigt, og især om de ting man ikke bør eller ikke må gøre.

På samme måde ville et *Internet-kørekort* til voksne i stil med PC-kørekortet være en god idé. En basal forståelse for nettet blandt forældrene vil være med til at nedbryde forståelseskloften mellem generationerne.

Panelet opfordrer derfor til, at der udarbejdes materiale til undervisning i færdselsreglerne på nettet på alle niveauer fra folkeskolen til voksenundervisning.

Mangel på internationale regler og standarder

Den danske erhvervsstruktur er på mange måder velegnet til en hurtigt udviklende, global økonomi. De mange små og mellemstore firmaer er fleksible og kan udnytte de muligheder, der opstår på de internationale markeder. Men den fordel bliver ofte ædt op af besværlig tilpasning til lokale regler og rammer. De små danske virksomheder har ikke kapacitet til at sætte sig ind i lokal lovgivning i samme grad som de større udenlandske selskaber.

Kryptering er et alvorligt problem i den sammenhæng. Skiftende regler for, hvor kraftigt man må kryptere sine meddelelser og især amerikanske eksportrestriktioner gør livet surt for mange virksomheder med afdelinger i flere lande. Selv om man er opmærksom på sikkerheden kan det være ulovligt eller umuligt at sikre sig ved kommunikation til andre lande. Skatte og told-området er ofte en mere eller mindre uigennemtrængelig jungle at finde rundt i.

Disse problemer kan sandsynligvis aldrig fjernes helt. Der vil altid være forskelle, der gør det besværligt at handle med mange lande. Men netop fordi den danske erhvervsstruktur er som den er, opfordrer panelet til, at Danmark presser på i EU og via EU i WTO for at få gjort reglerne så smidige som muligt. Danmark har mere at miste end de fleste andre lande på dette punkt.

Sikker identifikation på nettet

Et af de grundlæggende problemer ved elektronisk kommunikation er at finde ud af, hvem man egentlig er i kontakt med. Teknikken giver rige muligheder for at sløre sin identitet. I lyset af, hvor svært det er at få de fleste brugere af nettet til at tage sikkerheds- og identifikationsproblemet, der er både let at bruge, og indeholder tydelige fordele for borgeme.

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Born
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Loven om den digitale signatur fra maj er et skridt i den rigtige retning, men den bedste løsning vil efter panelets opfattelse være et personligt "servicekort", der refererer til et centralt nøglecenter. Et kort med en PIN-kode er sikkerhedsmæssigt på linje med et dankort. Om få år kan vi forudse, at modeller med biometrisk identifikation - f.eks. iris-genkendelse - vil blive almindeligt tilgængelig. Panelet opfordrer til, at debatten om et personligt servicekort rejses, og understreger, at det er vigtigt, at "servicekortet" bliver et tilbud til borgerne og ikke noget, de pådømmes.

Efterskrift fra paneldeltagerne:

Mangel på reel viden

Faktisk ved vi meget lidt om de reelle IT-sikkerhedsproblemer, som danske virksomheder, institutioner og private borgere har. Politikere såvel som praktikere får de fleste af deres oplysninger gennem medierne, hvor "IT-sikkerhedseksperter" og deres firmaer ofte er kilder til historierne. Disse kilders motiver og uafhængighed vil vi tillade os at sætte spørgsmålstegn ved. Indtrykket af, at virus, hackere og pædofile er de største sikkerhedsproblemer på nettet, har i hvert fald efter vores opfattelse ikke bund i virkeligheden. Langt de største og oftest forekommende sikkerhedsproblemer er dagligdags hændelser som kabelbrud, maskinnedbrud, menneskelige fejl osv. De kan virke trivielle, men de er langt de hyppigste. Og for de virksomheder, det rammer, har det samme alvorlige konsekvenser, om det er en ondsindet virus eller fugt i serverrummet, der lægger systemet ned en dag.

Når panelet har valgt ikke at sætte manglen på reel viden blandt de største problemer, skyldes det, at Regeringens IT-sikkerhedsråd er ved at starte en kortlægning af de reelle IT-sikkerhedsproblemer hos danske virksomheder, organisationer og institutioner. Panelet opfordrer politikerne til at sikre, at ministerier og institutioner medvirker i undersøgelsen, der er anonym.

En anden vildfarelse er den tro, at "markedet" vil løse en stor del af sikkerhedsproblemerne i forbindelse med informationsteknologien. At firmaer og privatbrugere ville købe de sikre produkter og der igennem skabe en sikker udveksling af informationer. Erfaringen har desværre vist, at dette ikke er sket. Markedet for IT-produkter og ydelser er så uoverskueligt, at små og mellemstore virksomheder og privatbrugere reelt ikke har en chance for at orientere sig og finde sikre løsninger.

Man har for længst valgt at sætte regler for, at el-ledninger skal være isolerede, at stikkontakter skal leve op til visse sikkerhedskrav, og at varmetæpper og andre elektriske apparater ikke må være livsfarlige.

På samme måde er der brug for sikkerhedskrav til informationsteknologien. Det er ikke nok at sige, at brugerne nok tænker sig om en anden gang, hvis de får stød.

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm